

Granskning av specialdestinerade statsbidrag

Hultsfreds kommun

September 2020

Caroline Liljebjörn

Elin Freeman

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning	6
Bakgrund	6
Syfte och Revisionsfrågor	6
Revisionskriterier	6
Metod	7
laktagelser och bedömningar	8
Finns ändamålsenliga rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?	8
laktagelser	8
Finns ändamålsenliga rutiner för ansökan av statsbidrag?	9
laktagelser	9
Bedömning	10
Har nämnden beslutat om ny verksamhet som finansieras av via specialdestinerade statsbidrag?	10
laktagelser	10
Bedömning	11
Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag?	11
laktagelser	11
Bedömning	12
Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/återredovisning till staten av riktade statsbidrag?	12
laktagelser	12
Bedömning	13
Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?	13
laktagelser	13
Bedömning	16

Sammanfattning

Kommunerna tilldelas möjlighet att söka flera olika typer av statsbidrag, vilka delas i generella och riktade statsbidrag. De riktade statsbidragen ställer ofta krav på direkta åtgärder, kommunal medfinansiering eller att kommunen inte får genomföra effektiviseringar (som medför minskade kostnader) inom området som statsbidraget avser, exempelvis statsbidraget för likvärdig skola år 2019. För allt fler kommuner har vissa av de riktade statsbidragen nu kommit att bli av sådan storlek att de används som en direkt delfinansiering av den kommunala verksamheten. Det ekonomiska beroendet av riktade statsbidrag medför en risk då kommunen kan missa att söka ett statsbidrag eller av okunskap vidta åtgärder som medför att rätten till statsbidraget försvinner. Vidare finns för vissa av bidragen risk att kommunen vid en ej tillfredsställande redovisning blir återbetalningsskyldiga. Det finns av dessa anledningar skäl att granska att den interna kontrollen avseende att bevaka, söka, beräkna och återrapportera statsbidrag är väl fungerande.

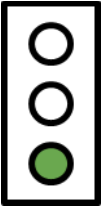
Revisorerna har utifrån genomförd riskanalys beslutat om att genomföra en granskning gällande den interna kontrollen avseende statsbidrag.

Granskningen syftar till att bedöma om barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden säkerställer att den interna kontrollen för hantering av statsbidrag är tillräcklig.

Vi bedömer att barn- och utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställer att den interna kontrollen för hantering av statsbidrag är tillräcklig.

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställer att den interna kontrollen för hantering av statsbidrag är tillräcklig.

Bedömningen grundas på avstämningen av revisionsfrågorna.

Revisionsfrågor	Kommentar	
Finns ändamålsenliga rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?	Uppfyllt Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga rutiner att inhämta information om tillgängliga specialdestinerade statsbidrag genom att det både inom barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden finns ansvariga tjänstepersoner som bevakar statsbidrag genom de kanaler som finns tillgängliga.	

Finns ändamåls-
enliga rutiner för
ansökan av
statsbidrag?

Uppfyllt

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga rutiner för ansökan av statsbidrag. Det baserar vi på att det finns ansvariga som håller ihop ansökningsförfarandet inom båda nämndernas förvaltningar och att det krävs digital inloggning för att kunna söka statsbidragen.

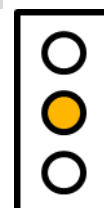

Har nämnden
beslutat om ny
verksamhet som
finansieras vid
specialdestinerade
statsbidrag?

Delvis uppfyllt

Vi bedömer att barn- och utbildningsnämnden inte beslutar om ny eller utökad verksamhet som finansieras av statsbidrag. Det grundar vi på att det inte sker någon behandling i nämnden av resursfördelningen. Vi noterar däremot att nämnden får meddelande om bidragen när Skolverket har tagit beslut. Vi anser att nämnden på ett tydligare sätt bör ta ställning till bidrag som riskerar att permanenta verksamhet.

Vi bedömer att socialnämnden delvis beslutar om ny eller utökad verksamhet som finansieras av statsbidrag. Det grundar vi på att nämnden beslutat hur statsbidrag för habiliteringsersättning och statsbidrag för förstärkning av äldreomsorgen ska användas. Vi noterar att de statsbidrag som valts ut för djupare granskning inte varit uppe till beslut i nämnden. Därför anser vi att nämnden kan förtydliga sina rutiner att ta ställning till bidrag som riskerar att permanenta kostnader i form av utökad verksamhet eller högre löneläge.

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag?

Delvis uppfyllt

Vi bedömer att det delvis finns tillförlitliga rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag. Inom båda nämndernas förvaltningar ingår de specialdestinerade bidragen i den ordinarie processen för uppföljning av verksamhet och ekonomi inom förvaltningen och till nämnderna. Vi anser dock att redovisningen av de specialdestinerade statsbidragens påverkan på nämndernas ekonomi och verksamhet bör förtydligas.

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?

Uppfyllt

Vi bedömer att det finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering av riktade statsbidrag. Det baserar vi på att det finns ansvariga tjänstepersoner som bevakar datum för återrapportering och att vår granskning av utvalda statsbidrag visar att återrapportering lämnas in.

Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?

Uppfyllt

Vi bedömer att det inte finns några fastställda riktlinjer för hanteringen av statsbidrag inom barn- och utbildningsnämnden eller inom socialnämnden. Däremot bedömer vi att det finns interna rutiner och att de i allt väsentligt efterlevs för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten. Det baserar vi på att granskningen av utvalda statsbidrag visar att hanteringen har skett i enlighet med de riktlinjer som gäller för bidragen och de interna rutiner som upprättats inom respektive förvaltning.

Rekommendationer

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- med hänsyn till de specialdestinerade statsbidragens totala omfattning för verksamheten begära en riskanalys som visar vilken beredskap som finns att på kort sikt hantera en avveckling av de kostnader som är kopplade till de dessa statsbidrag.

Inledning

Bakgrund

Kommunerna tilldelas möjlighet att söka flera olika typer av statsbidrag, vilka delas i generella och riktade statsbidrag. De riktade statsbidragen ställer ofta krav på direkta åtgärder, kommunal medfinansiering eller att kommunen inte får genomföra effektiviseringar (som medför minskade kostnader) inom området som statsbidraget avser, exempelvis statsbidraget för likvärdig skola år 2019, men som ändrades inför år 2020. För allt fler kommuner har vissa av de riktade statsbidragen nu kommit att bli av sådan storlek att de används som en direkt delfinansiering av den kommunala verksamheten. Det ekonomiska beroendet av riktade statsbidrag medför en risk då kommunen kan missa att söka ett statsbidrag eller av okunskap vidta åtgärder som medför att rätten till statsbidraget försvinner. Vidare finns för vissa av bidragen risk att kommunen vid en ej tillfredsställande redovisning blir återbetalningsskyldiga. Det finns av dessa anledningar skäl att granska att den interna kontrollen avseende att bevaka, söka, beräkna och återrapportera statsbidrag är väl fungerande.

Revisorerna har utifrån genomförd riskanalys beslutat om att genomföra en granskning gällande den interna kontrollen avseende statsbidrag.

Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden säkerställer att den interna kontrollen för hantering av statsbidrag är tillräcklig.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Finns ändamålsenliga rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?
- Finns ändamålsenliga rutiner för ansökan av statsbidrag?
- Har nämnden beslutat om ny verksamhet som finansieras via specialdestinerade statsbidrag?
- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag?
- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?
- Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?

Revisionskriterier

- Förordningar om särskilda statsbidrag inom nämndernas ansvarsområden
- Kommunens styrande dokument

Metod

Vi har tagit del av följande dokument från barn- och utbildningsnämnden: internkontrollplan 2019 sammanställning av statsbidrag 2020 samt rutinbeskrivning.

Vi har tagit del av följande dokument från socialnämnden: sammanställning av stats- och stimulansbidrag för 2019 och 2020.

Vi har valt ut följande specialdestinerade bidrag för granskning:

Barn- och utbildningsnämnden: Lågstadiesatsningen 2018/2019, Mindre barngrupper i förskolan 2018/2019 samt Regional yrkesinriktad vuxenutbildning - Lärlingsvux. Samtliga bidrag avser Skolverket.

Socialnämnden: God och nära vård 2020, Stimulansmedel för att motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom 2020 samt Stärkt bemanning inom den sociala barn- och ungdomsvården 2019.

För utvalda statsbidrag har vi granskat villkor för respektive bidrag, ansökan, beslut och i förekommande fall återrapportering.

Vi har genomfört intervjuer med följande inom barn- och utbildningsförvaltningen: förvaltningschef, intendent samt controller.

Vi har genomfört intervjuer med följande inom socialförvaltningen: förvaltningschef, sektionschef IFO vuxen, sektionschef IFO barn och familj samt controller.

Rapporten har varit föremål för sakgranskning av berörda tjänstemän.

Iakttagelser och bedömningar

För varje kontrollmål redogörs för vilka iakttagelser och revisionella bedömningar som gjorts därpå.

Finns ändamålsenliga rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?

Iakttagelser

Barn- och utbildningsnämnden

Inom barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde är det intendenten som har ansvaret att handlägga specialdestinerade statsbidrag. I uppdraget ingår att bevaka, söka och redovisa statsbidrag som utlyses av Skolverket.

Intendenten bevakar kommande statsbidrag genom att regelbundet söka på Skolverkets webbsida, prenumerera på nyhetsbrev samt ta del av statsbidragskalendern som Skolverket tillhandahåller. Statsbidragskalendern visar alla bidrag som är sökbara under ett år, när de kan sökas och vilken verksamhet som bidraget avser.

Det är förvaltningschefen som beslutar om ett statsbidrag ska sökas eller ej. Intendenten stämmer alltid av med förvaltningschefen innan ansökning av ett statsbidrag påbörjas.

Socialnämnden

Specialdestinerade statsbidrag inom socialnämndens förvaltning utges främst av Socialstyrelsen. Statsbidragen kan vara utformade på olika sätt, men de vanligaste är:

Verksamhetsbidrag – bidragen riktas till en eller flera verksamhetsområden. Det ställs krav på motprestation, måluppfyllelse och resultat.

Stimulansbidrag – avser utvecklingsbidrag och tidsbegränsade bidrag för ett särskilt verksamhetsområde.

Inom socialförvaltning är det kontrollern som är ombud gentemot Socialstyrelsen. Uppdraget innebär att tillsammans med ansvarig chef göra ansökningar och rekvisitioner av statsbidrag medan redovisningen av statsbidrag görs av utsedd kontaktperson det vill säga ansvarig chef.

Information om statsbidragen inhämtas främst via nyhetsbrev och nätverk. Det finns även en statsbidragskalender som Socialstyrelsen tillhandahåller. Statsbidragskalendern visar alla bidrag som är sökbara under ett år, när de kan sökas och vilken verksamhet som bidraget avser.

Inom socialförvaltningen finns två ledningsgrupper, en för individ- och familjeomsorgen och en för äldreomsorgen. Varje verksamhetschef bevakar de

statsbidrag som är aktuella inom respektive område. Det är verksamhets-/sektionscheferna som beslutar om ett statsbidrag ska sökas eller om det finns skäl att avstå. De utgår från statsbidragets kriterier och gör en bedömning om de går att uppfylla. Vid osäkerhet tas frågan upp i respektive ledningsgrupp. Alla beslut delges socialchefen.

Bedömning

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga rutiner att inhämta information om tillgängliga specialdestinerade statsbidrag genom att det både inom barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden finns ansvariga tjänstepersoner som bevakar statsbidrag genom de kanaler som finns tillgängliga.

Vi bedömer vidare att det inom både barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden är det verksamhetsansvariga chefer som fattar beslut om specialdestinerade statsbidrag ska sökas eller ej efter samråd med förvaltningschefen.

Revisionsfrågan bedöms som uppfylld.

Finns ändamålsenliga rutiner för ansökan av statsbidrag?

lakttagelser

Barn- och utbildningsnämnden

Intendenten inhämtar, som ansvarig handläggare, information från Skolverkets webbsida om vilka förutsättningar som gäller för det aktuella bidraget. Informationen omfattar syfte, vem bidraget riktas till, bidragsram samt vilka uppgifter som krävs vid ansökan och redovisning. Baserat på inhämtade uppgifter gör intendenten en bedömning av vilka uppgifter som behövs för att kunna söka ett statsbidrag inom den utlysta tiden. Ansökan görs vanligtvis i samarbete med förvaltningschef och controller, men vid behov inhämtas information från rektorerna.

Hultsfreds lärcenter ställer samman underlaget till ansökan om statsbidrag inom sitt område och överlämnar därefter informationen till intendenten som skickar in ansökan. Ansökan görs via Skolverkets webbportal och signeras med bank-ID. Inom förvaltningen är det 5-6 personer som har behörighet att administrera statsbidrag på Skolverkets webbsida.

Socialnämnden

Efter beslut av verksamhets-/sektionschef ansöker kontrollern om de flesta utlysta bidrag via Socialstyrelsens eller SKR:s webbportal. Ansökningar kan bara göras av den tjänsteperson som registrerats hos Socialstyrelsen som kommunens ombud. Vid rekvisition av bidrag efterfrågas uppgifter som referensnummer för statsbidraget, kommunens organisationsnummer och uppgifter till kontaktperson. Som kontaktperson anges sektionscheferna inom individ- och familjeomsorgen eller verksamhetschefen inom äldreomsorgen beroende på statsbidragets inriktning. Om bidraget kräver en ansökan ställs den samman av ansvarig chef medan kontrollern sköter den praktiska hanteringen. Ansökan eller rekvisitionen signeras via bank-ID. Manuella ansökningar signeras av ansvarig chef.

Bedömning

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga rutiner för ansökan av statsbidrag. Det baserar vi på att det finns ansvariga som håller ihop ansökningsförfarandet inom båda nämndernas förvaltningar och att det krävs digital inloggning för att kunna söka statsbidragen.

Revisionsfrågan bedöms som uppfylld.

Har nämnden beslutat om ny verksamhet som finansieras av via specialdestinerade statsbidrag?

lakttagelser

Barn- och utbildningsnämnden

Under år 2019 uppgick specialdestinerade statsbidrag från Skolverket till ca 33 mnkr för barn- och utbildningsnämndens del. De största bidragen avsåg "Likvärdig skola" med 9,2 mnkr, "Lågstadiesatsningen" med 3,6 mnkr, "Lärlönelyftet" med 3,1 mnkr och "Maxtaxa inom förskolan" med 2,9 mnkr.

I intervju beskrivs att ansökningar och rekvisitioner av statsbidrag lämnas till nämndsekreteraren som ombesörjer att det kommer upp som ett meddelande till nämnden. Nämnden blir informerad, men beslutet om det finns möjlighet att söka ett statsbidrag eller inte beskrivs som en verksamhetsfråga. Vi har granskat nämndens protokoll under år 2019 och 2020 till och med juni månad. Under meddelanden finns information om statsbidrag vid i stort sett varje möte.

Statsbidragen är en del av finansieringen som bildar underlag till resursfördelningen till verksamheten. I intervju beskrivs att beslut om statsbidragen beviljas eller ej ibland kommer väldigt sent. Dessutom avser vissa statsbidrag kalenderår medan andra avser läsår. För att kunna hantera osäkerheten budgetmässigt görs en uppskattning av hur mycket statsbidrag som är rimligt att kunna få. Vår genomgång av nämndens protokoll visar att det inte sker någon politisk behandling av resursfördelningen.

Socialnämnden

Under år 2019 beviljades socialförvaltningen statsbidrag efter ansökan inom sex olika områden. Sammanlagt uppgick erhållet belopp till 3,8 mnkr. Fram till början av september 2020 hade ansökningar om riktade statsbidrag gjorts inom elva olika områden. De ansökningar som hade blivit beviljade uppgick totalt till 5,2 mnkr.

Vi har granskat socialnämndens protokoll under år 2019 och år 2020 till och med augusti. Nämnden har fått information om och fattat beslut om statsbidraget för habiliteringsersättning¹ samt statsbidrag för förstärkning av äldreomsorgen. Statsbidraget skulle ges till den del av äldreomsorgen som var mest i behov av resurser och nämnden beslutade att tilldela bidraget till hemtjänsten.²

¹ SN § 65/2019-05-08, § 99/2019-09-11 samt § 123/2019-11-13

² SN § 100/2019-09-11

Statsbidragen läggs inte in i budgeten eftersom det finns en stor osäkerhet kring vilka statsbidrag som kommer att utlysas och att det ofta görs sent i förhållande till när bidraget enligt riktlinjerna ska utnyttjas.

Vi har inte funnit att de statsbidrag som valts ut inom ramen för granskningen har behandlats av nämnden enligt protokollen. I intervju beskrivs att nämnden alltid får information om vilka statsbidrag som sökts och hur de är tänkta att användas.

Bedömning

Vi bedömer att barn- och utbildningsnämnden inte beslutar om ny eller utökad verksamhet som finansieras av statsbidrag. Det grundar vi på att det inte sker någon behandling i nämnden av resursfördelningen. Vi noterar däremot att nämnden får meddelande om bidragen när Skolverket har tagit beslut. Vi anser att nämnden på ett tydligare sätt bör ta ställning till bidrag som riskerar att permanenta verksamhet.

Vidare rekommenderar vi barn- och utbildningsnämnden att med hänsyn till de specialdestinerade statsbidragens totala omfattning för verksamheten begära en riskanalys som visar vilken beredskap som finns att på kort sikt hantera en avveckling av de kostnader som är kopplade till de dessa statsbidrag.

Revisionsfrågan bedöms som delvis uppfylld.

Vi bedömer att socialnämnden delvis beslutar om ny eller utökad verksamhet som finansieras av statsbidrag. Det grundar vi på att nämnden beslutat hur statsbidrag för habiliteringsersättning och statsbidrag för förstärkning av äldreomsorgen ska användas. Vi noterar att de statsbidrag som valts ut för djupare granskning inte varit uppe till beslut i nämnden. Därför anser vi att nämnden kan förtydliga sina rutiner att ta ställning till bidrag som riskerar att permanenta verksamhet.

Revisionsfrågan bedöms som delvis uppfylld.

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag?

lakttagelser

Barn- och utbildningsnämnden

När bidraget utbetalas särskiljs det från övriga redovisningen genom att det åsätts ett projektnummer. I resursfördelningen framgår vilka tjänster som är finansierade via statsbidrag. Dessa tjänster kodas med projektnummer så att de finansieras av rätt statsbidrag. Både intäkten och tillhörande kostnader bokförs på samma projektnummer vilket medför att saldot blir noll när projektmedlen har använts i sin helhet. Det är förvaltningens controller som bevakar hur stor del av statsbidragen som använts och hur mycket som återstår av utbetalade medel.

Statsbidrag för lärarlönelyft och karriärtjänster redovisas inte per projekt utan fördelas baserat på lönekostnader för personal som omfattas av bidragen.

Nämnden får information om uppföljning av verksamhet och ekonomi tertialvis. Vår granskning visar att uppföljningen per april redovisas på mötet i juni månad, uppföljningen per augusti redovisas på mötet i oktober månad och årsbokslutet redovisas på mötet i mars månad. Den ekonomiska redovisningen avser utfall jämfört

med budgeterade intäkter och kostnader. Av redovisningen framgår att utfallet överstiger budgeterade kostnader omräknat i antalet tjänster. I intervju beskrivs att nämnden då blir informerade om hur många tjänster som är finansierade via specialdestinerade statsbidrag.

Övriga månader får barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott en månadsuppföljning av ekonomin som visar ekonomin inklusive statsbidragen. Redovisningen innehåller en lista över statsbidragen med information om vilka perioder som statsbidraget gäller och hur det har hanterats i bokföringen.

Socialnämnden

Ett utbetalat statsbidrag åsätts ett projektnummer varpå intäkten fördelas ut till respektive verksamhet. Sedan förs de kostnader som ska matchas mot statsbidraget på samma projektnummer. Om det är lönekostnader som ska finansieras av statsbidraget anpassas uppgifterna i lönesystemet så att lönekostnaderna belastar projektnumret. Controllern kontrollerar att lönekostnaderna bokförs korrekt.

Uppföljning av erhållna och utnyttjade projektnummer görs främst inför upprättande av delårsrapport per 31 augusti och årsredovisning per 31 december. Controllern gör en avstämning som visar vilka projektnummer som utnyttjats och korrigerar eventuella felbokade poster. Avstämningen visar vilka projektnummer som ska resultatföras och vilka som ska föras över till kommande period/år.

Av de statsbidrag som valts ut för djupare granskning avser två stycken år 2020. I intervjuerna beskrivs att det finns en plan för hur statsbidragen ska nyttjas i verksamheten. Båda statsbidragen avser åtgärder som förvaltningen har planerat att vidta.

Av nämndens protokoll framgår inte om den ekonomiska uppföljningen innehåller information om hur specialdestinerade statsbidrag nyttjas.

Bedömning

Vi bedömer att det delvis finns tillförlitliga rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag. Inom båda nämndernas förvaltningar ingår de specialdestinerade bidragen i den ordinarie processen för uppföljning av verksamhet och ekonomi inom förvaltningen och till nämnderna. Vi anser dock att redovisningen av de specialdestinerade statsbidragens påverkan på nämndernas ekonomi och verksamhet bör förtydligas.

Revisionsfrågan bedöms som delvis uppfylld.

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/återredovisning till staten av riktade statsbidrag?

lakttagelser

Barn- och utbildningsnämnden

Bidrag som beviljas förtecknas i en excelfil som indendenten använder för att bevaka datum för återredovisning av statsbidrag. I särskild kolumn anges om någon del av beloppet bedöms komma att behöva återbetalas.

Intendenten samlar in information från rektorerna och sammanställer redovisningen av

statsbidraget i samarbete med kontrollern. Om det finns anledning att tro att bidraget inte kommer att beviljas delvis eller i sin helhet sker en reservering av osäkert belopp. Inför årsbokslutet görs en bedömning av vilka belopp som kommer att behöva återbetalas. Enligt den förteckning som vi tagit del av uppgår osäkra bidrag till cirka 0,6 mnkr under år 2019.

Nämnden får del av redovisningar samt Skolverkets beslut att bevilja eller avslå statsbidrag genom rutinen att alla ärenden som rör statsbidragen anmäls till nämnden som meddelande.

Socialnämnden

Samtliga specialdestinerade bidrag kräver någon form av återrapportering. Socialstyrelsen har ett standardformulär som ska fyllas i med en beskrivning vad bidraget har använts till. I vissa fall behöver beskrivningen vara mer detaljerad så att det till exempel framgår vilken arbetsmetod som valts eller hur många tjänster som bidraget har finansierat. Det är utsedd kontaktperson som bevakar att återrapporteringen blir gjord i tid. Kontrollern bidrar med uppgifter till den ekonomiska delen av rapporteringen.

Om Socialstyrelsen inte accepterar återrapporteringen meddelas kontaktpersonen med begäran om komplettering. I de fall Socialstyrelsen inte har några synpunkter på återrapporteringen får kontaktpersonen ingen återkoppling.

Bedömning

Vi bedömer att det finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering av riktade statsbidrag. Det baserar vi på att det finns ansvariga tjänstepersoner som bevakar datum för återrapportering och att vår granskning av utvalda statsbidrag visar att återrapportering lämnas in.

Revisionsfrågan bedöms som uppfylld.

Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?

Ikttagelser

Barn- och utbildningsnämnden

Det saknas ett formellt styrdokument som avser handläggningen av statsbidrag inom barn- och utbildningsnämnden, men det finns en nedskrivna rutin som upprättats inför vår granskning.

Vi har tagit stickprov på hanteringen av tre olika statsbidrag som betalats ut under år 2018/2019 eller år 2020.

Bidraget **Lågstadiesatsningen 2018/2019**, från Skolverket, skulle användas för att anställa mer personal i de lägre årskurserna och ge lärare i förskoleklass och årskurs 1-3 mer tid för varje elev.

Inför läsåret 2018/2019 ansöktes om att bibehålla personal från läsåret 2017/2018 med en prognos att elevantalet inte skulle minska med mer än 30 % vilket motsvarade 6 066 240 kr.

Det ansökta beloppet beviljades i sin helhet. I september 2019 återredovisades bidraget till Skolverket. Av redovisningen framgår att personalförstärkningen som statsbidraget bidrog till motsvarat 11,5 tjänster att minskningen av elevantalet inte överstigit 30 %. Skolverket godkände redovisningen utan krav på återbetalning.

Bidraget **Mindre Barngrupper i förskolan 2018/2019**, från Skolverket.

Ansökan för läsåret 2018/2019 gjordes våren 2018 med 2 157 000 kr och beslutet från Skolverket kom 2018-06-21. För perioden beviljades del av sökt bidrag med 885 000 kr. Hösten 2019 återredovisades bidraget till Skolverket. Av redovisningen framgår att barngruppernas storlek per förskola berättigade till ett bidrag om 750 108 kr, vilket medförde att Skolverket 2019-12-12 beslutade att 134 892 kr skulle återbetalas.

Bidraget **Statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning – Lärlingsvux 2020**, från Skolverket har hanterats av Lärcenter enligt beskrivningen ovan.

Inför år 2020 gjordes en ansökan för finansiering av yrkesinriktad vuxenutbildning där Additivt Teknikcentrum är utförare. I januari 2020 beviljades sökt belopp med 1 496 000 kr. Fördelningen bland ansökningarna gjordes baserat på behoven av kompetens på arbetsmarknaden, arbetslöshetens omfattning och utbildningsnivån i kommunen. Bidraget har sökts i samverkan med kommunerna Vimmerby och Västervik. Statsbidraget ska återredovisas den 15 februari 2021. Av redovisningen ska det framgå hur statsbidraget har använts. I intervju beskrivs att det finns risk för att hälften av bidraget behöver återbetalas eftersom endast 10 av 16 platser på utbildningen är besatta.

Socialnämnden

Det saknas ett formellt styrdokument som avser handläggning av specialdestinerade statsbidrag inom socialnämndens förvaltning, men det finns en rutin som är känd av de som vi intervjuat.

Följande bidrag har valts ut för närmare granskning:

God och nära vård – en omställning av hälso- och sjukvården med fokus på primärvården 2020, 983 tkr

Bidraget baseras på en överenskommelse mellan Socialdepartementet och Sveriges Kommun och Regioner från januari 2020. Medlen utbetalades först till den regionala samverkan- och stödstrukturen (RSS) i respektive län och sedan till varje kommun utifrån befolkningsandel och antal patienter inom den kommunala hälso- och sjukvården (år 2018).

Bidraget ska användas till att utveckla förutsättningarna på arbetsplatserna, till exempel stödja hälsofrämjande och hållbar arbetsmiljö och stärka förutsättningar för ledarskapet samt att utbilda vårdens framtida medarbetare, till exempel genom att stärka kompetensutvecklingen för medarbetarna utifrån verksamhetens behov och tillvarata kompetens hos personer med utländsk bakgrund.

Åtgärderna ska redovisas till Socialstyrelsen genom RSS i respektive län utifrån ett frågeunderlag. En delredovisning ska göras senast den 30 september och en

slutredovisning ska ske senast den 31 mars 2021. Delredovisningen har slopats på grund av pandemin.

Motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom 2020, 1 200 tkr

Statsbidraget får användas för att motverka ensamhet bland äldre och att öka kvaliteten i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom. Enligt villkoren avgör varje kommun hur medlen kan anpassas till lokala prioriteringar och behov inom det syfte som anges.

Godkända ombud kan rekvirera medlen senast den 31 oktober 2020 via Socialstyrelsens e-tjänst. Medlen betalas ut löpande efter att rekvisitionen har kommit in.

Återrapportering till Socialstyrelsen ska ske senast den 28 februari 2021 via ett återrapporteringsformulär som kommer att innehålla frågor om hur mycket stimulansmedel som använts, till vilken eller vilka målgrupper samt till vilken eller vilka verksamheter. Medel som inte använts enligt villkoren ska återbetalas till Socialstyrelsen.

Statsbidrag för att stärka bemanningen inom den sociala barn och ungdomsvården 2019, 1 407 tkr

Statsbidraget fördelas per kommun utifrån faktorerna uppskattat antal ärenden i barn- och ungdomsvården 2018, andelen uppskattade ärenden i barn- och ungdomsvården av befolkningen 0-20 år 2018 samt andel av befolkningen som saknade treårig gymnasieutbildning 2017.

Syftet med statsbidraget är att öka antalet socialarbetare, att öka antalet arbetsledare smat att öka antalet administratörer för att frigöra tid för socialsekreterare eller arbetsledare i deras arbete med myndighetsutövning. Medlen får inte användas till att finansiera inhyrda tjänster via bemanningsföretag. Syftet är att bygga upp stabilitet och kontinuitet i den ordinarie verksamheten.

Godkända ombud kan rekvirera medlen senast den 1 juni 2019 via Socialstyrelsens e-tjänst. Medlen betalas ut löpande efter att rekvisitionen har kommit in.

Återrapportering till Socialstyrelsen ska ske senast den 6 februari 2020 via en ekonomisk redovisning och ett frågeformulär som skickas ut via mejl till angiven kontaktpersoner. Medel som inte använts eller som inte använts i enlighet med angivna villkor ska återbetalas till Socialstyrelsen.

Vi har tagit del av återrapporteringen som gjorts inom den utsatta tiden, februari 2020 och på avsedd blankett. Av dokumentet framgår att bidraget möjliggjort anställning av två socialsekreterare, en arbetsledare och två administratörer. Organisationen har stärkts genom att en av socialsekreterarna utsetts till 1:e socialsekreterare samtidigt som behovet av att ta in tillfälliga konsulter har upphört. Den extra bemanningen har medfört att arbetsmiljön har förbättrats och arbetsbelastningen upplevs som mer hållbar. Vid återrapporteringstillfället var alla utom en av socialsekreterarna

fortfarande kvar i organisationen. Enligt återrapporteringen har hela bidraget använts. Rapporten är underskriven av socialchefen.

Bedömning

Vi bedömer att det inte finns några fastställda riktlinjer för hanteringen av statsbidrag inom barn- och utbildningsnämnden eller inom socialnämnden. Däremot bedömer vi att det finns interna rutiner och att de i allt väsentligt efterlevs för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten. Det baserar vi på att granskningen av utvalda statsbidrag visar att hanteringen har skett i enlighet med de riktlinjer som gäller för bidragen och de interna rutiner som upprättats inom respektive förvaltning.

Revisionsfrågan bedöms som uppfylld.

2020-09-25

Caroline Liljebjörn

Uppdragsledare/Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Hultsfreds kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 30 mars 2020. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.